

наша слова

Не пакідайце ж мовы нашай беларускай, каб не ўмёрлі!
ФРАНЦІШАК БАГУШЭВІЧ

Газета выходзіць з сакавіка 1990 года

№ 15 (1270) 13 КРАСАВІКА 2016 г.

Дарагія сябры “Нашага слова”!

У гэтым квартале колькасць падпісчыкаў нязначна павялічылася. Трэба адзначыць Магілёўскую, Гомельскую і Менскую вобласці. Рэзка павялічылася колькасць падпісчыкаў у Магілёве, Уздзе, Мядзелі і Палацку. Павялічылася падпіска ў Менску, але застаюцца яшчэ раёны, куды не ідзе ніводнага нумара. Упершыню такі раён з'явіўся ў Гарадзенскай вобласці. У Зэльвенскім раёне не выпісалі ні аднаго асобніка газеты.

Студень Красавік

Берасцейская вобласць:	Студзень Красавік
Баранавіцкі р.в.	22 15
Бяроза р.в.	8 9
Белааэзэрск р.в.	1 1
Бярэсце гор.	6 7
Ганцавічы р.в.	- -
Драгічын р.в.	1 1
Жабінка р.в.	- 1
Іванава р.в.	1 1
Івацэвічы р.в.	7 5
Камянець р.в.	1 1
Кобрын гор.	2 2
Лунінец гор.	1 2
Ляхавічы р.в.	- 1
Маларыта р.в.	- 1
Пінск гор.	5 6
Пружаны р.в.	5 6
Столін р.в.	1 1
Усяго:	61 60

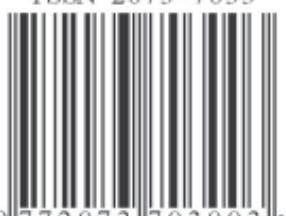
Берасцейская вобласць:	Студзень Красавік
Баранавіцкі р.в.	22 15
Бяроза р.в.	8 9
Белааэзэрск р.в.	1 1
Бярэсце гор.	6 7
Ганцавічы р.в.	- -
Драгічын р.в.	1 1
Жабінка р.в.	- 1
Іванава р.в.	1 1
Івацэвічы р.в.	7 5
Камянець р.в.	1 1
Кобрын гор.	2 2
Лунінец гор.	1 2
Ляхавічы р.в.	- 1
Маларыта р.в.	- 1
Пінск гор.	5 6
Пружаны р.в.	5 6
Столін р.в.	1 1
Усяго:	61 60

Віцебская вобласць:	Студзень Красавік
Бешанковічы р.в.	2 1
Браслаў р.в.	1 1
Віцебск гор.	21 23
Віцебск РВПС	3 2
Верхнедзвінск р.в.	4 4
Глыбокае р.в.	9 8
Гарадок р.в.	5 4
Докшыцы р.в.	6 4
Дуброўня р.в.	1 1
Лёзна р.в.	1 1
Лепель р.в.	1 1
Міёры р.в.	3 2
Наваполацк гор.	20 21
Орша гор.	11 11
Полацк гор.	3 7
Паставы р.в.	14 11
Расоні р.в.	1 1
Сянно р.в.	2 2
Талочын р.в.	1 1
Ушачы р.в.	2 2
Чашнікі р.в.	1 1
Шаркоўшчына р.в.	7 8
Шуміліна р.в.	- 1
Усяго:	119 119

Горадзенская вобласць:	Студзень Красавік
Бераставіца	3 3
Ваўкавыск гор.	8 8
Воранава р.в.	4 4
Гародня гор.	35 37
Гародня РВПС	15 15
Дзятлава р.в.	13 9
Зэльва р.в.	1 -
Ёуе р.в.	3 3
Карэліча р.в.	3 3
Масты р.в.	3 3
Наваградак гор.	2 3
Астравець р.в.	4 3
Ашмяны р.в.	4 3
Смаргонь гор.	3 3
Слонім гор.	14 12
Свіслач р.в.	4 4
Шчучын р.в.	2 3
Ліда	14 16
Усяго:	135 132

Менская вобласць:	Студзень Красавік
Беразіно р.в.	3 3
Барысаў гор.	7 6
Вілейка гор.	3 2
Валожын гор.	9 9
Дзяржынск р.в.	10 12
Клецк р.в.	- 1
Крупкі р.в.	3 4
Капыль р.в.	1 1
Лагойск	3 7
Любань р.в.	1 -
Менск гор.	250 260
Менск РВПС	9 11
Маладечна гор.	10 10
Мядзель р.в.	4 8
Пухавічы РВПС	5 5
Нясвіж р.в.	4 5
Смалявічы р.в.	1 2
Слуцк гор.	7 9
Салігорск гор.	20 19
Усяго:	119 119

ISSN 2073-7033

Усяго на краіне: 785 846

18 красавіка - Міжнародны дзень помнікаў і гістарычных мясцін (Дзень сусветнай спадчыны)

Доўгіх гадоў, спадарыня Івонка!

11 красавіка споўнілася 80 год з дня народзінай старышыні Рады Беларускай Народнай Рэспублікі Івонкі СУРВІЛЫ.

Івонка Сурвіла (Шыманец) нарадзілася ў 1936 годзе ў Стоўбцах. З 1944 года - у эміграцыі. Яе бацька, Уладзімір Шыманец, быў міністрам фінансаў ва ўрадзе БНР часоў Міколы Абрамчыка. Жыла ў Францыі, Даніі, Іспаніі. Цяпер живе ў Канадзе. Мае дзвюх дачок.

Скончыла вышэйшую Мастацкую школу ў Парыжы, пазней - лінгвістычнае аддзяленне Сарбонскага ўніверсітэта (1959). Акрамя роднай мовы, валодае яшчэ восьмью: французскай, іспанскай, ангельскай, нямецкай, дацкай, лацінскай, нарвежскай, польскай. У 1958-1965 гадах працавала ў беларускай рэдакцыі іспанскага Нацыянальнага радыё. З 1969 года працавала ў Федэральным урадзе Канады.

Івонка Сурвіла брала актыўны ўдзел у грамадскім жыцці дыяспары, рэпрэзентавала ідэю беларускай незалеж-

насці на сустэрэчах з канадскімі палітыкамі, на канфэрэнцыях ды імпрайзах. Займалася жывапісам, удзельнічала ў мастацкіх выставах. У 1989 годзе арганізавала канадскі Фонд дапамо-

гі ахвярам Чарнобыля ў Беларусі і заставалася яго кіраўніцай да 1997 года. Дзякуючы фонду, у Беларусь былі перададзены лекі ды медычнае абсталяванне на дзесяткі міль-

ёнаў даляраў, на аздараўленні ў Канадзе побывалі тысячи беларускіх дзяцей.

У жніўні 1997 года абрана старышынай Рады БНР.

Вікіпедыя.

70 гадоў з дня нараджэння Валянціны Коўтун

Валянціна Міхайлаўна КОЎТУН, у дзявоцтве Новік (6 красавіка 1946, в. Дземякі Рэчыцкага раёна Гомельской вобласці - 30 красавіка 2011, Пінск. Псеўданімы: Леся Беларуска; Ясельда) - беларуская паэтэса, празаік, літаратуразнаўце.

Нарадзілася ў сям'і настаўніка. Скончыла Пінскую сярэднюю школу. Працавала піянерважатай у Паршавіцкай (цяпер Бярозавіцкай) сярэдняй школе Пінскага раёна. Паступіла на філалагічны факультэт Львоўскага дзяржаўнага ўніверсітэта, з 4 курса перавялася ў БДУ, які скончыла ў 1969. Працавала настаўніцай мовы і літаратуры Варнянскай сярэдняй школы Астравецкага раёна (1969-1970), літкансультантам "Сельскай газеты"

(1970-1976). У 1977-1980 вучылася ў аспірантуры пры Інстытуце мастацтвазнаўства, этнографіі і фальклору АН БССР. Кандыдат філалагічных навук. Член СП БССР (з 1975), СП СССР (з 1976). З 1976 - літсупрацоўнік, з 1979 - рэдактар аддзела крытыкі і літаратуразнаўства часопіса "Полымя", з 1982 - загадчык рэдакцыі літаратуры для юнацтва выдавецтва "Юнацтва", з 1990 - старши рэдактар аддзела прозы часопіса "Полымя", з 2006 - рэдактар аддзела павэйзі часопіса "Маладосць". Старышыня Усебеларускага жаночага фонду святой Еўфрасінні Полацкай (з 1993). Член СП Украіны (з 1997).

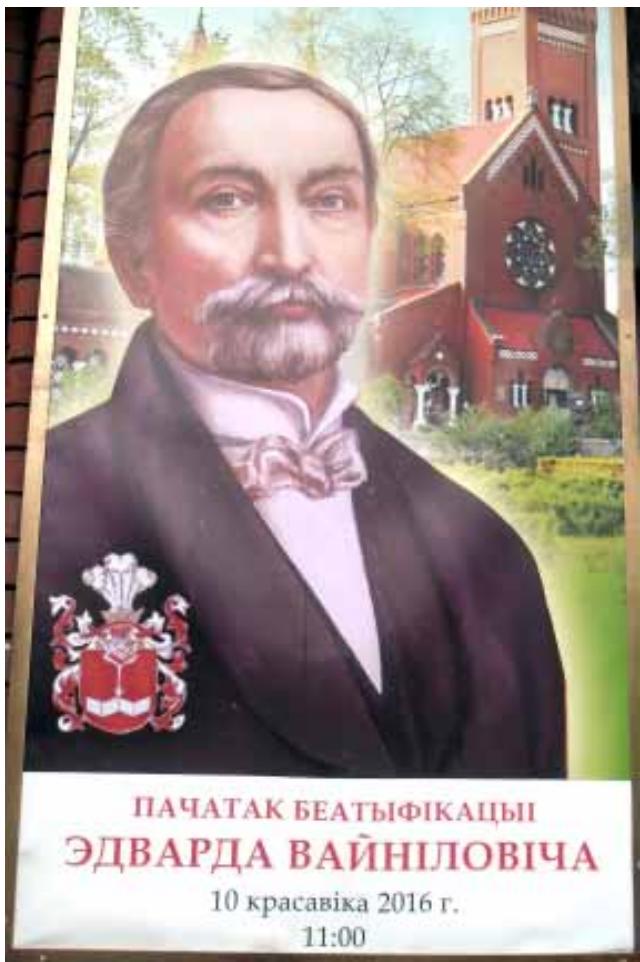
Дэбютавала ў друку ў 1966. Аўтар зборнікаў павэйзі "Каляровыя вёслы" (1971), "На ўзлёце дня" (вершы і пээмы, 1977), "На зломе маланкі" (1981), "Метраном" (1985), "Лісты да цябе" (вершы і пээмы, 1988), рамана "Крыж міла-сэрнасці" (1988), рамана "Пакліканыя" (2002). Адна з важных тэм творчасці - асэнсаванне асобы беларускай паэтэсы Цёткі (А. Пашкевіч), якой прысвечаны пээмы "На зломе маланкі" (1979), "Суд Алайзы" (1985). Аўтар кніжак павэйзі для дзяцей "Мы робім казку" (1983), "Вясёлы заasad" (1986), зборніка апавяданняў "Каліна-вая гронка залатая" (1988).

Таксама вядомая як крытык і літаратуразнаўцец. Перакладала з рускай, украінскай і іншых моў.

Лаўрэат Літаратурнай прэміі СП БССР імя А. Куляшова (1986) за книгу павэйзі "Метраном".

Вікіпедыя.

Наш зямляк будзе прызнаны слугой Божым

У нядзелю на пл. Незалежнасці ў Менску гучна білі званы, граў духавы аркестр. Сотні менчуков сталі сведкамі гісторычнай падзеі. 10 красавіка распачаўся працэс беатыфікацыі і кананізацыі беларускага шляхціца, фундатара касцёла св. Сымона і Алены Эдварда Вайніловіча.

Працэс адметны тым, што адбываецца не за мяжой, а на беларускай зямлі, да ліку святых набліжаецца асоба свецкая - годны бацька сім'і, хімік-тэхнолаг, знаўца ў сельскагаспадарчай галіне, дыпламат, банкір і мецнэт, сумленны чалавек-хрысціянін. Каб вернікі розных канфесій у сваіх святынях праслаўлялі Бога, ён ахвяраваў свае сродкі на будаўніцтва касцёла, цэрквей, сінагогі і мячэці. Ён хацеў, каб мір і спакой панавалі на гэтай зямлі.

Эдвард Вайніловіч - гэта карэнны беларускі шляхціц, які меў роднасныя сувязі са слуцкім князем Алелькавічамі, нясвіжскімі Радзівіламі, грушаўскімі Рэйтанамі і менскімі Ваньковічамі. Ён нарадзіўся ў менскай Сляпянцы ў 1847 годзе. Яго блізкімі родзічамі з'яўляліся кампазітар Станіслаў Манюшка і мастак Валенці Ваньковіч. У 1881 годзе Э. Вайніловіч скончыў з медалём Слуцкую гімназію, у 1865 годзе паступіў у Пецярбургскі імператарскі тэхналагічны інстытут, а ў 1872 годзе стаў слухачом сельскагаспадарчай акадэміі ў Польшчы. У 1876 годзе ён заснаваў на нашых землях Сельскагаспадарчае таварыства. У 1882 годзе адбыўся шлюб Эдварда з Алімпіяй Узлоўскай.

Эдвард Вайніловіч тройчы абраўся ў Дзяржавную Думу Расійскай імперіі, дзе прадстаўляў Менскую губерню. Праз усё свае жыццё ён паказаў сябе ўзорным сем'ямі.

Пасля ўрачыстай імшы адбылася першая сесія беатыфікацыінага трывалана. Быў зачытаны дэкрэт прэфекта Кангрэгацыі па справах кананізацыі кардынала Анджэло Амато, якія дазваляе беларускім святарам праводзіць працэс вывучэння жыцця і дзеяніці Эдварада Вайніловіча і збору неабходных дакументаў на месцы.

Беатыфікацыіны працэс з'яўляецца пачвердженнем аднаўлення жыцця Каталіцкага касцёла на Беларусі, які адзначае 25-годзэ адраджэння сваіх структур у нашай краіне і 25-гадзе заснавання Менска-Магілёўскай мітраполіі.

Эла Оліна, фота аўтара.

любоў, дзеци гарнулся да яго і давяралі яму свае лёсі.

- Ён застаўся сведкам веры і пакінуў нам Чырвоны касцёл. У агістычныя часы, калі не маглі казаць людзі, то прамаўлялі камяні. Духам Божым прамаўляў сам касцёл, праз сваю архітэктурную прыгажосць, - адзначыў мітраполіт Менска-Магілёўскі Тадэвуш Кандрусеўч. - Сёння ў свеце відома, што краіна Беларусь не толькі робіць тракторы, МАЗы і БелАЗы, але будзе сваю будучыню на хрысціянскіх каштоўнасцях, - падкрэсліў арцыбіскуп. - Сёння вядзецца дыялог паміж каталікамі і праваслаўнымі. Пра гэта ўжо думаў у свой час Эдвард Вайніловіч. Парэшткі Эдварда Вайніловіча ў 2006 годзе былі перавезены з Быдгашча ў Менск праз клюпат пробашча Уладзіслава Завальнюка і перапахаваны каля святyni, якая стала візітнай карткай нашага горада. Ватыкан даў згоду на правядзенне беатыфікацыінага працэсу нашага суайчынніка. Важна, што працэс распачынаецца ў год Божай Міласэрнасці.

125 гадоў з дня нараджэння Язэпа Варонкі

Радзімай Язэпа Варонкі з'яўляецца Сакольшчына на Беласточчыне, дзе ён нарадзіўся 17 красавіка 1891 года. Дзіцячыя гады Язэпа прыйшли на Беласточчыне, а вось юнацтва і палітычныя вольгі набіраліся ў Санкт-Пецярбургу. Там юнак пэўны час слухаў лекцыі на юрыдычным факультэце мясцовага ўніверсітэта, супрацоўнічаў з рознымі пецярбургскімі газетамі і часопісамі і свае матэрыялы падпісваў Юрий Вегаў. Да 1917 года паэт і публіцыст Юрию Вегаву ў Пецярбургу жыўся даволі нядринна і весела. Аб гэтым нават згадвае В. Ункоўскі ў рускім часопісе "Возраждение" (Парыж, жнівень, 1956 г.): "Сакратаром рэдакцыі быў сімпатычны студэнт-юрист Пецярбургскага ўніверсітэта Язэп Якаўлевіч Варонка - беларус з Беластока. Высокі прыгожы брунет, ён хадзіў не ў сціплай тужурцы, а ў адмыслова пашытым студэнцкім сурдуче, зашпіленым на ўсе гузікі. Жыў ён у памяшканні рэдакцыі (Неўскі праспект, нумар 3, наспраць Галоўнага Штаба), спаў на стосах непрададзеных газетаў (а іх тут былі горы). Зароблене прагульваў за лічаныя дні, а пасля любоў наслеўваць нешта пра кішэнно з дзюрокай. У Пецярбургу выходзіў невялікі часопіс "Театральное обозрение", які каштаваў 5 капеек, дзе штодня друкаваліся падрабязныя афішы ўсіх спектакляў і канцэртаў, а таксама тэатральная хроніка. Варонка даваў інфармацыйныя зацемкі, а таму быў стыльным наведнікам тэатральных грымёрных і заляцаўся да артыстак".

Далей аўтар успамінае: "Пазнаёміўся я з Варонкам у 1913 годзе, а эпістолярна мы былі знаёмыя з 1911 году. Тады я быў рэдактаром другога "Всеросійскага Студэнческага Сборніка". Першы з'явіўся за колькі год пэра тым пад рэдакцыйой I. Буніна і M. Целяшова. Варонка даслаў мне для зборніка падпісаную ягонын прозаічным празаічным празаічную мініяцюру "Осенне" і два вершы пад псеўданімам Юры Вегаў. Усё гэта я надрукаваў. Чисты прыбытак ад продажу зборніка прызначаўся Пяцігорскаму студэнцкаму санаторию. Першое выданне разышлося, а калі зімою 1913 года я пазнаёміўся з Варонкам, мы задумалі выпустіць "Всеросійскі Студэнческі Сборнік" другім выданнем. Так і сталася: увесну 1914 года другое выданне выйшла, дзякуючы незвычайнай энергіі Я.Я. Варонкі, - книга з'явілася ў вітрынах кнігарні Пецярбурга, Масквы, Харкова, Кіева і іншых гарадоў.

Вайна 1914 года. Мяне мабілізавалі як малодшага доктара ва ўласны санітарны цягнік імператрыцы Аляксандры Фёдарайні, і з Варонкам мы больш не сустракаліся. Але ён часта пісаў мне і на адрас цягніка, і на маю харкаўскую кватэру. Мушу прызнаца, я адказваў не заўсёды. У ягоных лістах не было нічога

агульнага. Ён працягваў супрацоўнічаць з "Обозрением театраў". Арганізоўваў штоднёвія часопісы - "Вереск", "Колосъ", але яны спыняліся пасля выхаду першага жнівяра. Яму фатальна не шанцавала. Сябраваў з вядомым таленавітым пастам Мікалаем Агінічавым. Той хваліў вершы Варонкі, падпісаныя псеўданімом Юры Вегаў". (Пераклад тексту з рускай мовы Лявона Юрэвіча).

З 1917 года Язэп Варонка пачынае сур'ёзна займацца палітыкай. Ён уступае ў Беларускую сацыялістычную грамаду, пасля становішча членам яе Цэнтральнага Камітэта. На розных расійскіх дэмакратычных нарадах і сходах выступаў з прадмовамі ў абарону Беларусі, а таксама супраць урадавай кааліцыі сацыялістычных партый з буржуазнімі. Жывучы ў Петраградзе, Язэп Варонка ўзначальваў камітэт Беларускага таварыства ў гэтым горадзе па акцаніі дапамогі тым, хто паяцярпеў падчас Першай светавой вайны. У канцы 1917 года ён прыяжджае ў Менск, дзе яго абраўся камісарам юстыцыі ўнутраных спраў Вялікай беларускай рады. Варонка актыўна ўдзельнічае ў падрыхтоўках і правядзеніі Усебеларускага з'езду. А ў лютым 1918 года ён становішча старшынём Народнага сакратарыята Беларусі і народным сакратаром замежных спраў. 25 сакавіка 1918 года была абвешчана Беларуская Народная Рэспубліка. Язэп Варонка быў адным з яго арганізатаў і ініцыятараў. Наголу, Язэп Варонка заўсёды лічыў, што ворагамі беларускага адраджэння з'яўляюцца Раісія і Польшча. Адмойна ацяньваў палітыку ў нацыянальным пытанні як Часавага ўрада Раісія, так і Савета Народных Камісараў. Адначасова асуджаў захоп Беларусі войскамі Польшчы, паказваў крывадушнасць палітыкі польскіх акупантў, выкryваў іх і крытыкаў. У сваёй книжцы "Беларускі рух ад 1917 да 1920 году" (Коўна, 1920 г.) Язэп Варонка сур'ёзна ўзняў пытанні роднай мовы, адносіны да яе паялякай, рускіх і немцаў. Ён пісаў: "Расейскія русіфікаты лаялі беларускім дзеячам за тое, што яны "польскія найміты" і так далей,

але ў той самы час паялякі ўсюды выступалі праці таго, каб нікім спосабам не ўводзіць беларускай мовы ў касцёле, бо эта ёсць пераход да маскалёў і схізматыкаў. Такім чынам і з аднаго, і з другога боку беларускую спраўу зацікалі, то да польскай, то да маскоўскай інтырыгі, але фактычна ні адна зэтых старон спраўе не дапамагала... А вось немцы падавалі вялікія надзеі ў датамозе адраджэнню беларускага культуры і распаўсюджанню беларускага руху. Не можна ўпусciць з вока таго факту, што фелідмаршал Гіндэнбург першы ў пачатку 1916 году асобным расказам аб яе відзе беларускую мову ў старой акупацыі мовай раўнапраўнай іншым мовам у краі: літоўскай, эжыдоўскай і польскай. Пры немцах на беларускай мове друкаваліся адозвы, пацарты, падтрымліваліся беларускія школы, школьнія выдавецтвы..."

У 1923 годзе Язэп Варонка пакінуў Беларусь і эміграваў у ЗША, дзе і праўжыў ўсё свае астатнія жыццё (памер 4.6.1952 г.). Там наш суйчыннік быў адным з пачынальнікаў беларускага палітычнага руху. Ён узначальваў Беларуска-Амерыканскую нацыянальную асацыяцыю, выдаваў газету, арганізоўваў і вёў беларускія і рускія праграмы на чыкагскім рады. Больш шчыра пра амерыканскі перыяд жыцця Язэпа Варонкі напісаў у сваёй книзе "Беларусы ў ЗША" (Мн., 1993) Вітаўт Кіпель: "Язэп Варонка быў выдатным пачынальнікам і кіраўніком беларускага руху ў Злучаных Штатах. Ён прыехаў у гэту краіну з ініцыятывы Янкі Чарапука як прадстаўнік Рады БНР. Я. Варонка да свайго прыезду ў Злучаныя Штаты меў ужо значны досвед палітычнага кіраўніцтва, займаючы пэўны час сярод іншага пасаду прэм'ер-міністра Беларускага Народнага Рэспублікі. Ён быў высокаадукаваным чалавекам. Ён адыграў значную ролю ў грамадскім і палітычным жыцці амерыканскіх беларусаў, а ягонае напахіснае жыданне заснаваў магутную беларускую арганізацыю заслугоўвае ўсялякае павагі..."

Барыс Баль,
Беларуское Радыё Рацый.

Віцебская абласная канферэнцыя ГА “ТБМ імя Ф. Скарыны”

10 красавіка ў Віцебску праішла канферэнцыя Віцебскай абласной арганізацыі ГА “ТБМ імя Ф. Скарыны”. Канферэнцыя заслухала спраўдзачны даклад аб дзеянасці абласной арганізацыі за два гады і даклад рэвізійнай камісіі.

Падчас канферэнцыі былі выказаны і крытычныя заўагі ў адрас газеты “Наша

слова”. Разам з тым падпіска на газету ў Віцебскай вобласці не павялічылася ні на адзін нумар, хаяць, скажам, Марыя Баравік прости ўзяла і выпісала некалькі нумароў сваім знаёмым.

Канферэнцыя абраала новага старшыню арганізацыі. Ім стаў Юр'ес Бабіч, які нядайна аброны старшынём абласной рады.

У канферэнцыі ўзялі

ўдзел старшыня ТБМ Алег Трусаў і першы намеснік старшыні Алена Анісім, былы старшыня абласной арганізацыі Іосіф Навумчык і начальнік ідэалагічнага аддзела абласных відзяленій, які выступіў на добрай беларускай мове.

Падрабязны рэпартаж з канферэнцыі - у наступным нумары

Наші кар.

Газету робяць чытачы

З нагоды публікацыі пра газету “Наша слова” хач і сам колькі слоў сказаць пра яе, пра сутнасці гэтага друкаванага органа. Калі газета з’яўляецца органам якой-небудзь арганізацыі, хай сабе і грамадскай, дык тады хочацца ўскрынуць: “Калі стварылі, дык кампіце!”. Вось чаму хачу сказаць, што клопат пра становішча газеты павінен быць усеагульным клопатам і ў першую чаргу - кірауніцтва ТБМ. І клопат гэты павінен быць не выпадковым, а паставянным і значным. Што гэта абазначае, думаю, зразумела ўсім - і знамітым, і “дылгантам”.

Справаца ні з кім не хачу, хаяць прызнаюся, прачытаўшы абодва нумары (№ 5, № 7), хацелася каму-нікам даць “адлуп” ды супакоіцца і па сутнасці хачу заўважыць: “Наша слова” - гэта не “ЛіМ”, а таму не трэба мелаванай паперы - добра, калі хапае газетнай. І зверхпрастунутыя фатаграфіі таксама не вельмі патрэбны - было б што даваць у тэксты да іх. Тым пісменнікам, пра якіх дбайце “паважаныя”, у гэтую газету пісаць праста німа чаго. Пра гумар - яго хапае ў жыцці ды ў розных бульварных газетках.

Пра водгук Міхася

Спрыдовіча хочацца адказаць на яго развагу, што газета не цікавая, таму што ў ёй мала матэрыялаў з месцаў, што, дарэчы, ісцінная праўда. Нешта я не прыпомню і допісаў самога М. Спрыдовіча (калі з гэтым памыляюся, прабачце). Параўноўваць “Наша слова” з “Народнай воліяй” ніяк нельга, у той працу юць вялікія прафесіяналы, якія мовіць “зубры”, а “Наша слова” - газета сціплая, простая, і не трэба ёй тытулавацца. Аб’ядноўваць яе з “Новым часам” тым больш неразумна. Далей, любая газета перш за ўсё - інфармацыйны сродак, і таму, чым больш у ёй інфармацыі пра людзей, розныя падзеі, гісторыю (у невялікім аб’ёме), тым цікавей і калікней яна будзе.

Што датычыць “перапіскі” А.А. Трусаў, то яе, калі і даваць, то ў пераказе, а не цалкам з рознымі тытуламі і гд. Але газета - гэта “тарачы цэх”, яна павінна выходзіць без затрымак, таму часта друкуе тое, што ёсць. Ізноў даводжу сваё: “Газету робяць чытачы”, хаяць гэта не мае выслоёе, а вельмі даўніе і ўдалае.

Міхасю і іншым хачу таксама сказаць: хопіць “ірваваць гужкі” з уладай - з’ёй трэба супрацоўнічаць і прынцыпова

адстойваць беларусізацыю, якая, дасць Бог, павінна пачацца. Гэта ўжо разумеюць улады - і вышэйшыя, і мясцовыя. Роднага слова апошнім часам пачалі менш цурацца наўрату ў нашым усходнім рэгіёне. Ды тое, хаяць і невялікае, павелічэнне часу на вывучэнне роднай мовы ў школах таксама сведчыць пра гэта.

Я, напрыклад, аптыміст і шчыгра веру, што беларускамо ўзялі ўладу ў нашым грамадстве, а “Наша слова” будзе жыць і палаўшца. Трэба толькі ўсім адкуваным і не вельмі пісаць у газету пра сваё мясоўе жыццё, пра падзеі і розныя навіны, пра сябе і людзей і, канешне ж, пра свою суполку ТБМ. Я, напрыклад сам узяўся пісаць пра нашы падзеі ў “Наша слова” без усялякіх даручэнняў і лічу, што гэта не лішніе.

Дадам, што я - былы настаўнік, але ж не моўнік, а гісторык, і, можа, з пункта гледжання спецыяліста ад мовы ў мяне і не ўсё гладка, дык выбачайце. Хай пррабачаць мяне і тывя, каго зачапіў у сваіх разважаннях.

*Мінай Карніенка,
сібар ТБМ, г. Ориша,
Віцебская вобл.*

“І не знікаць паэтам вечна...”

І на гэты раз аршанскі музей У. Караткевіча зноў пацвердзіў сваё права называцца літаратурным. Яго работнікі, арганізуваючы абласную гасцёўню да Сусветнага дня паэзіі, улічылі і тое, што пачынаюцца вісеннія канікулы ў школах, ды і запрасілі ў музей школьнікаў - іх сабралася столькі, што давялося ставіць дадатковыя лаўкі ў зале. Сярод прысутніх прадстаўнікоў моладзі было нямало юных аматараў паэзіі, якія з задавальненнем чытаці вершы вядомых паэтаў, а таксама свае ўласныя сачыненні. Былі сярод іх і ўдзельнікі ўзорнай школы “Лотас” пад кірауніцтвам Марыяны Шамалавай, якія займаюцца паэтычным словам на прафесійным узроўні. А больш сталья паэты былі прадстаўлены ўдзельнікамі літаратурнага аб’яднання “Дняпроўскія галасы”. Першымі ўзялі слова дзеци з СШ № 3, якія працујаць пад апекай мастацкага кіраўніка школьнага тэатра “Светлячок” Іны Сяргеевны Астроўскай. Яе выхаванкі Кацярына Ліхачова працытала вершы Уладзіміра Караткевіча “Жаўранак - звонкая песня” і “Бацькі”. Потым выступалі чытальнікі беларускіх вершаў з СШ № 17, а таксама іхнія аднагодкі з СШ № 18, якія парадавалі нас цудоўнымі вершамі У. Караткевіча і Петруся Броўкі.

Калі ж арганізаторы літаратурнага дзеяства адчулі, што слухачы пачалі стамляцца, яны адразу ж далі слова песеннікам з народнага клуба “Яшчэ не вечар” Валянціне Рыгораўне Скарадулі і Але Ільінічне Касцюкевіч, якія і кола, і ў дуэце праспявалі некалькі песьні. Асабліва спадабаліся ўсім - і сталым людзям, і школьні-

кам - песня “Маці”, за выкананне якой Валянціна Рыгораўна на прайшоўшым толькі што (12 сакавіка) абласным конкурсі атрымала Дыплом I супені.

Пасля кароткага песеннага адступлення зноў пайшло паэтычнае слова. І тады нам напомнілі моцныя вершаваныя радкі, дзе У. Караткевіч выказаў свае пачуцці да асобных мормантай жыцця:

*Радок бязбройны і бяспечны,
Слабым - адзіна верны ичыт.
І не знікаць паэтам вечна,
У вечнай песні жывучы.*

І як бы ў пацверджанні гэтай паэтычнай вечнасці сваё паэтычнае слова сказаў ўдзельнік літаратурнага аб’яднання “Дняпроўскія галасы”, якія з годнасцю нясуць паэтычную ліру Аршаншчыны. Першай далі слова самай паважанай паэты Арешаншчыны Людміле Міхайлівой. Свае вершы і кніжкі дэмантраваў Анатоль Прохараў.

Напрыканцы літаратурнай гасцёўні мы яшчэ раз прыгадалі У. Караткевіча, які пісаў:

Тут прыпала табе нарадзіца,

Тут звычайнья людзі замлі

Разгадалі тваю тамніцу

І Сусвету цябя аддалі.

Вось на такой узнёслай ноце мы пакрысім разыходзіліся, абменьваючыся думкамі і пачуццямі і сыходзілі ў згодзе, што “не знікаць паэтам вечна”.

Мінай Карніенка.

Немэтазгодны адхіленні Пра ўжыванне слоў

Паводле публікацыі у тыднікові “Наша слова” пакажам асобныя слова і словаформы, у якіх назіраюцца адхіленні ад усталяваных нормаў, правілаў ужывання. Гэта не разавы хібы і памылкі (у моўнай практицы яны не рэдкі і самыя разнастайныя), а тыя, што паўтараюцца і пачынаюць прэтэндаваць на статус варыянта.

Адрывак. Падчас сустэрэны дэмантраваліся презентаты, *адрыўкі* з фільмаў і відэаролікі... У раздзеле “Пераклады” друкуюцца *адрывак* з рамана албанскага пісьменніка... (НС, 18.11.2015; 23.12.2015).

Такое слова магло быць апраўданае ў тэксце, скажам, пачатку XX стагоддзя, калі ішло інтэнсіўнае станаўленне публіцыстычнага стылю, і многія слова запазычваліся ці калькаваліся з рускай мовы.

А цяпер, а сёння? Назоўнік *урывак* усталяваўся ў беларускай мове - кніжна-літаратурнай і гутарковай, зафіксаваны ў слоўніках. Слова гэтае недвухзначнае, зразумелае, словаўтваральнае беззаганнае. Дык які сэнс перарабляць яго на *адрывак*?

Лідер. Ён быў лідерам

не тому, што гучней казаў (НС, 18.11.2015). Варыянт *лідар*, кадыфікаваны новымі “Правіламі беларускай арфаграфіі і пунктуацыі” (2011) і дружна прыняты друкаванымі выданнямі, бліжэй да беларускай мовы, чым ранейшы *лідер*. Няма патрэбы яго ігнараваць.

Не глядзячы (на). Не глядзячы на перашкоды з боку камуністычных уладаў (Г. Каханоўскі) стаў дырэктарам Менскага абласнога краязнаўчага музея ў Маладзечне (НС, 6.01.2016).

Вызделенае спалучэнне - прынаўнік, якому ў граматыках і слоўніках адпавядае *нягледзячы*, ён замацаваўся ў літаратурнай мове. У варыянце *нягледзячы* выразна выяўляецца фанетычная асаблівасць беларускай мовы - *яканне*. Напісанне ж *не глядзячы* скіляе на адыход ад правілайкання. Не толькі ў гэтым слове.

Нейкае апраўданне так (як два слова) пісаць паданілізны прынаўнік можна знайсці. Прынамсі, такое. У “Руска-беларускім слоўніку” (1982) прынаўнік *несмотря* перакладаецца двумя сінонімамі: *нягледзячы* (на каго-што), не

Мабыць, паслядоўна ўжываеца форма творнага склону назоўніка *старыня*: Ганаровым *старынёй* Баранавіцкай рады ТБМ аброны Міхась Бернат (НС, 23.12.2015). Варыянт мае права на існаванне. Параўнаем: Кузьмакулем (у гаворцы вёскі Брусы Мядзельскага раёна).

Таленавіты і малады

Сяржук Доўгушаў нарадзіўся 17 красавіка 1983 года ў вёсцы Новае Тарчылава на Аршаншчыне (Віцебская вобласць). Матуля - Наталля Паўлаўна Рыбакова, а тата - Васіль Радзівонавіч Доўгушаў. Хлапец пайшоў у школу ў мястэчка Балбасава, якую закончыў у 2000 годзе. У школьных гады размаўляў на “трасянцы”. У 2000 - 2002 гадах атрымаваў адукацию кухара ў вучэльні № 18, а потым з 2002 па 2004 г. вучыўся ў хіміка-тэхналагічным тэхнікуме.

У часы студэнтства актыўна наведваў Магілёўскі драматычны тэатр. З 15 год пачаў співаць і ўтварыць у вёсцы Тарчылава гурт “NEMVMA”, які неактыўна існуетае і зараз.

Сяржук прайшоў конкурс на падрыхтоўчай аддзяленні ў Беларускую акадэмію музыки і паступіў на спэцыяльнасць “Оперныя спевы”. Навучэнне працягвалася з 2004 па 2010 год. Мае голас “тэнэр” з лірочнымі ладамі.

У 2010 годзе ўладкаўся ў Філармонію (Менск) як саліст-артыст. Яшчэ ў 2008 годзе заснаваў гурт “FRATREZ”. У 2011 годзе выйшаў альбом гурта “FRATREZ”, які па стылістыцы як сакральны мінімалізм... У 2010 годзе быў заснаваны гурт “VURAJ”, які мае ўжо чатыры альбомы. “Раёк” - лепшы альбом (наклад у 500 асобнікаў ужо разыходзіцца).

Зацікавіўся беларуш-

чынай у 2009 годзе праз знаёмства з Андрэем Аляхновічам з горада Крупкі, а таксама з Аляксандрам Жбанавым, які жыве ў Берліне (з ім рабілі праект “Песні філаматаў і філарэтаў”).

У калектыву “VURAJ” уваходзіць Анастасія

Памёр выбітны мовазнавець Зміцер Саўка

На 51-м годзе жыцця памёр ад раку **Зміцер Саўка**. У яго засталося 5 дзяцей. Апошня гады Зміцер працаў на Белсаце.

Зміцер Саўка нарадзіўся 26 ліпеня 1965 года ў Менску. Любоў да беларускай мовы прывіла бабулю па мацірнай лініі - з чацвёртага класа ён прыязджаў да яе на вёску Сенькавічы Івацэвіцкага раёна, дзе гаварылі па-беларуску.

Вучыўся ў сталічнай сярэдняй школе № 61. Адразу пасля школы спрабаваў паступіць на філалагічны факультэт БДУ. Але не паступіў. Год праўчыўся ў школе-краме трэста "Менскхлебандаль". З другой спробы, у 1983 годзе ёсё ж паступіў на філфак. На факультэце быў ініцыятарам стварэння суполкі Фонду культуры. Суполка даглядала магілы славутых беларусаў на Вайсковых могілках у Менску.

Удзельнічаў у мадэзвымі грамадскімі аўяднанні "Беларуская Майстроўня" (1979-1984). У чэрвені 1984 года Зміцер Саўка, Вінцук Вячорка, Артур Клінаў ды іншыя былі ўдзельнікамі першага пікету, які майстроўцы ладзілі на знак пратесту супраць руйнавання будынка старога менскага тэатра.

Аўтар кніг выдання "Беларускіх слоўнікаў іэнцый-кляпэды". Бібліяграфія" (у сяутарстве з В. Кіпелем; Нью-Ёрк-Менск, 2002) і "Беларускіх клясычных праваписі" (у сяутарстве з Юрасём Бушляковым, Вінцуком Вячоркам, Змітром Санько; Вільня-Менск, 2005).

Зміцер быў адным з аўтараў праграмы "Моўнік", якую выходзіла на тэлеканале "Белсат".

У 2015 годзе разам з моўнай службай "Белсату" і пры чыннай дапамозе валанцёў

І вось тая беларуская мова "Белсат", якая стварала ся некалькі год, стваралася рукамі і галавой Змітра.

Таму ў мене сёння такое адчуванне, што ў нас вырвалі мову".

Вечная памяць!

Да Міжнароднага дня помнікаў і гістарычных мясцін Як два разы старажытную Ліду адкрывалі

Усім вядомы пасыл Тадэва Нарбута, прывязаны да 1180 года, што на месцы горада Ліды была "асада літоўская". Успрымалася і ўспрымаецца гэта як ці то легенда, ці то гіпотэза.

Разам з тым у газете "Кур'ер Віленскі" № 273 (2814) за 11 кастрычніка 1933 года была змешчана нататка наступнага зместу:

"Адкрыццё старажытных слядоў чалавека на тэрыторыі Ліды."

На тэрыторыі Ліды на участку "Выган" падчас земляных работ на пляцы настаўніка М. Міхальчука настрапілі на вялікую колькасць чарапоў гаршикі, раскіданых на значнай плошчы. Таўшчыня чарапоў была харэктэрная для керамічных вырабаў з далёкай мінуўшчыны, таму інжынер, які наглядаў за работамі пераслаў тых чарапоў ў Кансервацийную камісію ў Вільні, а земляныя работы прыпыніў.

Чарапкі паказваюць, што посуд быў роблены на ганчарным круге, а таму з пазнейшага перыяду - можа паходзіць з перыяду раннегістарычнага.

Чарапкі знайшли таксама і ў іншай частцы ўчастка "Выган". Абодва месцы знаходак размешчаны на схіле ўзвышша тэрыторыі "Выган", якое да нядынага часу было аточана дрыгвой, а да хвілі парцэляцыі, што пачалася ў апошнія часы, служыла пашаю.

Узнікае дапушчэнне, што на ўзвышши тэрыторыі "Выган" можуць знайходзіцца або старажытныя могілкі, або знішчане гарадзішча, або рэшткі паселішча. Патумачаць гэта даследаванні на тэрыторыі, якія будуть праведзены з погляду на тое, што тэрыторыя "Выган" можа хаваць каштоўныя гістарычныя матэрыялы.

У бліжэйшыя дні з Вільні па запрашенні пана лідскага старасты, які асабіста зацікавіўся адкрыццём, мае прыехаць на месца для правядзення даследаванняў асистэнтка кафедры археалогіі УСБ (Універсітэта Стэфана Баторыя ў Вільні, пер.) д-р Гелена Цэгак.

Улад.

"Кур'ер Віленскі" № 292 (2833) ад 30 кастрычніка 1933 года друкуе ўжо артыкул спыннага ў будучым археолага Уладзіміра Галубовіча "Выправа па невядомае", у якім гаворыцца пра лідскую зна-

ходку:

"На ўчастку "Выган" горада Ліды падчас земляных работ настрапілі на старыя чарапкі гаршикі, на косці і вуглі. Запах археалогія. Пан стараста Багаткоўскі, як добры гаспадар той зямлі, які дбае пра ўсякія яе каштоўнасці, прыпыніў работы і, пакрывшы кошт пераезду, запрашыў з Вільні спецыяліста па археалогіі п.-д-ра Гелену Цэгак, якую суправаджаша дэлегат гуртка археолагаў УСБ.

"Выган" - тэрыторыя, на якую Ліда вядзе экспансію ўжо некалькі гадоў, запаўняючы яе зграбнымі мураванымі дамкамі. Ліда наогул імпэтна разрастасцца. Што год прыбывае ў ёй каля 30 новых будынкаў, а межы горада займаюць пэўныя кірункі прастору звычайнай кіметраў у даўжыні. Паўстаючы прыгожыя грамадскія гмахі, як усеагульная школа імя Нарутовіча і зусім сучаснага выгляду гімназія імя Хадкевіча. Ліда можа ганарыцца гэтымі гмахамі.

"Выган" - узвышша да нядынага часу аточана гра-

зіком балотам, а цяпер пера-

рэзанае сухімі вуліцамі. Ужо

амаль увесь перакапаны.

Пробы роў пачынаем катаць на тэрыторыі пляца настаўніка Міхальчука. Паказваецца гумус змешаны з глинай. Тэрыторыя перакопвалася не так даўно. Есць косці і вуглі, дзе-нідзе чарапкі глыбінныя пасудзін.

Катаюць бесправоўныя. Адрабляюць атрыманыя перад гэтым дапамогі. Зі мой лік бесправоўных у Лідзе даходзіў да 2500 чалавек на 22 тыс. жыхароў. Цяпер у сезон будаўнічых і дарожных работ колькасць іх зменшилася да 250 чалавек. У нашай групе знаходзіцца 13-гадовы хлопец. Странна дзяўжбе землю велізарнай для яго рыдлёўкай, сапе ад стомы і трывожна зыркае на нас.

- Гэта таксама бес-
правоўны?

- Не, адрабляе за баць-
ку. Гаворыць, што хворы і не

можа прыйсці, а хоча адрабіць,
- інфармуе інжынер, - казаў

яму ісці дадому. Расплакаўся.

Бацька - гаворыць - сказаў. Ня-
хай дзяўжбе...

- Ці часта практику-
еца падобная адпраоўка

дапамог іншымі людзьмі?

- Досыць часта. Наприклад пры рэстаўрацыйных работах у замку Гедзіміна не-
калькі жанчын адпраоўваюць за мужоў.

- Ці руіны замка ў

небяспечы?

- Не, адрамантаваны малая ічыліны, а цяпер уз-
мачняеца фундамент на не-
вялікім участку. Гэта земля-
ныя работы.

- Падобна, пад руінамі замка, як гаворыць легенда, ёсць лёхі?

- Цвердзіць гэта ле-
генда, а часткова пэўныя факты.

Апавядаў мне 80-гадовы дзядок з бліжнай вёскі, што

65 гадоў таму назад, будучы хлопцам, хадзіў у падземеллі.

Быў тады адкрыты ўваход у іх.

Падобна, цягнуча яны

далёка, як гавораць аж да Трок. Так далёка той дзядок не хадзіў, бо яму луцыны не хапіла.

Дзядок той часткова можа мець рацыю. Могуць існаваць падземеллі.

Два гады

таму назад на дзядзінцы замка зрабілі каток. Навазілі шмат снегу. Аблілі яго вялікай колькасцю вады. Вясной уся маса снегу і лёд ухутка рассталася.

І што дзіўна - вада не

выцікала і не ўтварала вялікіх лужын, а знікала амаль раптоўна.

Знайшла сабе выхад пад зямлёт.

Аповесць дзеда ціка-

вая. Ці ж бы ўтрабыў людю так глыбока сядзела памяць

пра старажытную святасць Трок?

Вяртаемся на "Вы-

ган". Пробы роў расшыра-

еца і праглабляеца. Можна

ужо рабіць высновы. Некалі ў

акрэсе часу ад XI да XIII стагоддзя існавала на гэтым узвышшы славянскае паселішча ("асада славянская"). Сляды

яе сёння цалкам знішчаныя.

Чаму славянская? Чарапы по-

суду маюць славянскі палоска-

(пасьмавы) арнамент,

характэрны для племенных

груп, ішоўшых з усходу.

Пан стараста Багат-

коўскі зрабіў вялікую паслугу

навуцы.

На археалагічнай карце

Польшчы з'явіца новы

знак, які паказвае, што на

тэрыторыі "Выгану" зной-

дзены сляды побыту славян

у раннегістарычную эпоху ў на-

шым краі.

Лідскі павет мае шэ-

раг іншых, не вывучаных яшэ

помнікаў..."

Лідскі павет мае шэ-

раг іншых, не вывучаных яшэ

помнікаў..."

Лідскі павет мае шэ-

раг іншых, не вывучаных яшэ

помнікаў..."

Лідскі павет мае шэ-

раг іншых, не вывучаных яшэ

помнікаў..."

Лідскі павет мае шэ-

раг іншых, не вывучаных яшэ

помнікаў..."

Лідскі павет мае шэ-

раг іншых, не вывучаных яшэ

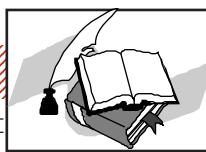
помнікаў..."

Лідскі павет мае шэ-

раг іншых, не вывучаных яшэ

помнікаў..."

Лідскі павет мае шэ-

Кожная драбніца інфармацыі пра родны горад для яго дарагая

Ад зацікавленасці гіда тэмам вандроўкі залежыць, наколькі глыбока западуць у душу і памінь падзеі, даты, імёны з мінуўшыні роднага краю. Малады беларускамоўны экспурсавод Павел Дзюсекаў прыцягвае ўвагу групы адразу. Ён збірае сваіх вандроўнікаў праз Інтэрнэт і ніколі не дае сваім слухачам сумаваць. Экспурсія пачынаецца з разгадвання загадак, з апавядання легенд. У мінульым годзе Павел стаў пераможцам курсаў Дыджэй Адраджэння, якія ладзіць Павел Севярынец. Мелі значнне эрудыцыя, валоданне ўвагай аўдыторыі.

- Вы займаецца культурна-асветніцкай дзейнасцю, распавядаеце пра гісторыю касцёлаў, старажытных забудоў Менска, робіце гэта здабычай, збіраеце цікавосткі. З чаго пачалася Ваша захапленне?

- Гісторыяй і археалогіяй я захапляўся з дзяцінства. Гэта прывяло мяне на гісторычны факультэт БДПУ імя Танка. Па адукацыі я - настаўнік гісторыі і паліталогіі. Але ў пэўны момант я зразумеў, што мне цікавей расказваць людзям пра жывую гісторыю ў нефармальнай аbstаноўцы. Таму з 2008 года я пачаў працаўаць экспурсаводам. З 2004 года чытаю "Нашу Ніву" і стараюся быць у курсе ўсіх падзеяў у культурнай сферы.

Я люблю вандраваць, знаёміца з новымі сібрамі, распавядаць жыхарам і гасцям нашай краіны пра гісторыю, легенды і таямніцы Беларусі. Правожу гісторычна-архітэктурныя, гісторычна-краязнанічныя вандроўкі, вайскова-гісторычныя экспкурсіі на беларускай і рускай мовах.

- Адкуль Вы самі? Які кутючак Менска для Вас найбольш прыцягальны?

- Я нарадзіўся ў Менску. Жыву ва Уруччы ў вай-

сковым гарадку. Кальварыя і Лошыца для мяне з'яўляюцца найбольш цікавымі месцамі.

Больш за 12 гадоў я збірае ма-

тэрыялы пра гэтыя месцы.

Са старажытных часоў Менск вабіў да сябе падарожнікаў, паэтага, мастакоў і кара- наваных асоб нейкай таемнічай сілай. Магчыма таму, што горад стаў на вялікім шляху, а

магчыма і сама гісторыя Менска мела чарадзейную прыга- жосць. Яго вуліцы памятаюць вялікіх людзей нацы - ства-

ральникаў, абаронцаў і рэфар- матараў.

У мяне ёсьць 15 марш-

рутаў па Менску: Ракаўская

прадмесце, музей валуноў,

Стараёка, Кальварыя, У-

сходнія могілкі, Вайсковая

мілкі, Плошча Свабоды, па мес-

цах БНР у Менску.

Распрацаваныя мар-

шруты па Беларусі: "Шлях у

Дудуткі", "Архітэктурны пом-

нікі Міра і Нясвіжа", "Стара-

жытнае Заслаўе", "Беларускі

мястэчкі Ракаў і Івянец", "Ма-

лай Радзіма Янкі Купалы", "Ві-

цебск - Здраўнёва", "На Радзі-

му Адама Міцкевіча" і іншыя.

- Як не надакучыць

падарожнікам сухімі звест- камі?

- Праца з людзьмі патрабуе падрыхтоўкі. Манатоннымі гід бывае тады, калі рас- павядзе чужы тэкст. Я ўсе свае экспкурсіі складаю сам. Кожная драбніца інфармацыі для мяне асабіста дарагая і любімая, зда- бытая пошуком у розных кра- ницах. Безумоўна, я вывучаю тое, што да мяне дзесяцігодзямі збіралі тывя людзі, хто пісаў ці распавядаў пра Менск. Аўтарытэтамі для мяне з'яўляюцца Аляксандр Валодзін, Уладзімір Валажынскі, Сяргей Харэўскі. Я стараюся захоўваць у спадчыну тое, што яны ад-

крылі.

Павел Дзюсекаў запра- шае вандроўнікаў праз Фэйс- бук. Да яго груп можна далу- чыцца праз контакт у Інтэрнэце <https://www.facebook.com/groups/vandrouki.> и minulae альбо па тэлефоне: 8-029-5647009 мтс.

Эла Дзвінская.

На здымках аўтара:
Экспурсавод распавядае пра

Менск.

Беларускі Конан Дойл у Магілёве

Магілёўская суполка ТБМ імя Ф. Скарэны ў межах грамадска-культурніцкай кампаніі "Будзьма беларусам" правяла сустрэчу-прэзентацыю кнігі "Нататкі пра Шэрлака Холмса" Артура Конана Дойла ды розных іншых перакладных выданняў. Да нас завіталі перакладчыца гісторыяў

пра знакамітага дэтэктыва Ганна Янкута, менеджар праекта Ігар Крэбс і перакладчыца Алеся Башарымана. Госці распавялі гісторыю збору сродкаў на выданне кнігі, Ганна Янкута раскрыла некаторыя падрабязнасці і тонкасці перакладу, расказала пра тое, чым беларускі Шэрлак Холмс адроз-

ніваеца ад рускамоўных пера- кладаў і экранізацый. Ігар Крэбс прадставіў свой пера- клад "Прыгодаў барона Мюнхгаўзена", які плануеца да выдання бліжэйшым часам, пра- чытаў урыўкі з твораў Генрыха Гейнэ. Алеся Башарымана прэзентавала некалькі новых дзіцячых кніг, якія яна пера-

клада са шведскай мовы,

зачытала ўрыўкі з яшчэ не надрукаванай аповесці пра

мумітrolяў "Мемуары мумітаты". А яшчэ госці зладзілі вікта-

рыну на веданне пры- годаў Шэрлака Хол- меса з прыззамі ад кам-

панії "Будзьма беларусам", падпісалі

ўсім ахвотным свае

кнігі, і нават можна

было атрымаць аўто-

граф-факсіміле са-

мога Конан Дойла!

Алесь Сабалеўскі.

Алесь Сабалеўскі.

На рэстаўрацыю помніка "Ў" можна пералічваць грошы

ПОЛАЦКІ РАЁННЫ ВЫКАНАЎЧЫ КАМІТЭТ

бул. Л. Талстога, д. 6
211400, г. Полацк
Віцебскай вобласці
Тэл.: (8-0214) 42 35 22, факс (8-0214) 42 83 16
E-mail: Polotsk-RIK@mail.ru

ПОЛОЦКИЙ РАЙОННЫЙ ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ

ул. Л. Толстого, д. 6
211400, г. Полоцк
Витебской области
Тел.: (8-0214) 42 35 22, факс (8-0214) 42 83 16
E-mail: Polotsk-RIK@mail.ru

Грамадскае аб'яднанне
"Таварыства беларускай мовы"
імя Францішка Скарэны

01.01.2016 № 16/02-04
На № dd ад 14.01.2016

Полацкі раённы выканаўчы камітэт па пытанні рэстаўрацыі помніка адной з літар беларускага алфавіту "Ў" паведамляе.

У цяперашні час КУП ЖКГ г. Полацка адкрыты дабрачынны рахунак, на які грамадзяне Беларусі змогуць дасылаць свае ахвяраванні на рэстаўрацыю вышэй згаданага помніка:

№ 3132000200023, г. ПОЛАЦК 216 ААТ АСБ БЕЛАРУСБАНК

МФО 648, УНП 300058727, ОКПО 3373894.

У адпаведнасці з арт. 20 Закона Рэспублікі Беларусь "Аб звартагах грамадзян і юрыдычных асоб" ад 18 ліпеня 2011 г. № 300-3 дадзены адказ можа быць абскарджаны ў Віцебскі аблваканкам.

Намеснік старшыні

А.М. Міхалевіч.

Сакратарыят ТБМ звязаеца да сяброў ТБМ з просьбай падтрымаць працэс аднаўлення помніка "Ў". Справа зрушылася з месца, і полацкія юлады абяцаюць правесці аднаўленне помніка прыблізна летам. Палічаны неабходныя выдаткі, пра што ўжо пісала газета "Наша слова", але без грошей - нікуды. Таму сябрам ТБМ вельмі важна правіць у гэтай справе актыўнасць і сабраць хача б частку патрэбнай сумы.

Беларуская мова - ТБМ наша будучыня

Ахвяраванні на ТБМ

18. Новікаў А.С. - 124 000 р., г. Менск
19. Грыбоўскі Васіль - 40 000 р.,
п. Чурылавічы, Менскі р-н
20. Залькоў С.П. - 600 000 р., г. Гародня
21. Кухаронак А.Д. - 100 000 р.,
г. Смілавічы, Чэрвеньскі р-н
22. Валошчык Мікола - 100 000 р., г. БелаЗёрск
23. Лайшун Дзяніс - 190 000 р., г. Менск
24. Бойса І.Б. - 150 000 р., г. Ліда
25. Рабека Мікола - 100 000 р., г. Менск
26. Кукавенка Іван - 100 000 р., г. Менск
27. Сікора Алег - 100 000 р., г. Шаркаўшчына
28. Сутупаў Глеб - 50 000 р., г. Менск
29. Бяспалая Марыя - 50 000 р., г. Менск

Дзейнасць ГА "ТБМ імя Францішка Скарэны" па наданні роднай мове рэальнага статусу дзяржар'яй на вымогае вялікіх выдаткаў. Падтрымаць ТБМ – справа гонару кожнага грамадзяніна краіны.

Просім Вашыя ахвяраванні дасылаць на адрас, вул. Румянцава, 13, г. Мінск, 220034, альбо пералічыць на разліковы рахунак ТБМ №3015741233011 у Аддзяленні № 539 ААТ "Белінвестбанка" код 739 (УНП 100129705) праз любое аддзяленне ашчадбанка Беларусьбанка.

Паведамленне

Грамадскае аб'яднанне "Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарэны" УНП 100129705

адрэсны лист

Аддзяленне № 539 ААТ "Белінвестбанк"

найти банка

Рахунак атрымальніка 3015741233011 Асабовы рахунак 739

Касір

(прозвішча, імя, імя па-батьку, адрас)

Від плаціяжу Алеся Сабалеўскі ТБМ

Алеся Сабалеўскі на дэйнавіс.

Пена Разам

Квітанцыя

Грамадскае аб'яднанне "Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарэны" УНП 100129705

адрэсны лист

Аддзяленне № 539 ААТ "Белінвестбанк"

<p

(Працяг. Пач. у папяр. нумары.)

XIV

"Пакуль Тамара берагінай -
Жыць Слабадзе, яна не згіне!"
Жартуем гэтак між сабою
Мы па-свяцку. Што ж, парою
Ужо й папраўдзе выглядае,
Што Слабада яшчэ жывая
Таму якраз, што наша Тома
Жыве, як і жыла там - дома.
Пляменніца бы й гараджанка,
Па пашпарце яна мінчанка,
Але жыве у вёсцы з мужам,
Такім, як і сама, дасужым;
І ў гарадской кватэрэ зредку
Бываюць быццам бы ў адведках,
Як на спектакль, канцэрт, выставу
Бяруць чарговую выправу.
Найпершы сродак зносян сёння
Ёсць тэлефон. У яго звоне
Заглухла-зінка ліставанне -
Лістоў пісанне і чытанне.
Палёгкі мы ва ўсім шукаем,
Калі што - кнопкі націскаем
І чуем голас, нам патрэбны.
Такім вось спосабам ўсяднім
І я пляменніцай гамонку
Вяду, бы з роднаю старонкай.
І на пытанне аб навінках
Каторы год - адны "памінкі":
"Памёр Васіль... Таіса... Шурык..."
Адны сучэльнікі хаўтуры!
І надта ж рэдка - ак дзвіўся! -
Я чуў, што нехта нарадзіўся;
Куды часцей - памёр, памёрла, -
Да болю ў сэрцы, хрыпу ў горле.
Так пазваніўшы неяк летас
Пляменніцы, пачуў, збянтэжас,
Тамарын голас найапалы:
"Няма Міхайлаўны, Наталлі..."
І я панік. Няма, не стала
Настаўніцы, што нам давала
Найпершы пісьма урокі
Ў паславанні час далёкі.
Дзяліла ліст на палавінкі,
І алаўцы на чацвярцінкі,
Каб іх на нас усіх хапіла.
Мяне дык нават пахваліла,
Што я ўжо літары ўсе знаю
І нават трошакі чытаю.
Не, не Міхайлаўна - Наташа
Была настаўніцою нашай,
Дзяўчынка з цёмнымі вачымі,
З гадком вучэльні за плячымі.
Але - настаўніца! І па часе
Я помню цішыню у класе,
Узрушанасці ѿ хваліванне,
І насцярожанасць чакання
Чагось таемнага, святога,
Дасюль нязнанага, такога,
Што нас на доўгі час згуртуе.
Да новай жыткі пакіруе.
Па ёй мы, як унук за дзедам,
Ішлі за настаўнікамі следам.

Настаўнік! Знайсці як слова,
Каб вашу роль беспамылкова
Акрэсліць ѿ кожным нашым лёсে?
О, колькі нам бы давялося
Блукць без вас у цэнтырі ночнай,
Без вас наші шлях быў бы бязвончы,
Вы ад прыступкі да прыступкі
Вялі нас, грунт стваралі чупкі,
Аберагалі ад памылак,
Падтрымкай дыхалі ў патылак,
Не толькі розуму вучылі,
Але й выхоўвалі, рабілі
З нас чалавекаў, ўсім вучэннем
Апраўдваючы прызначэнне
Першалюдзей на земнай кулі.
Настаўнік! Вас добра чулі
Не толькі дзеці. І дарослыі
Былі вы радцамі ѿ няпростых
Сямейных і жыццёвых спрэчках;
Йдуць як да пастыра авечкі,
Так людзі ішлі на ваш агенчык
Уцяміць, развязаць вузельчык
Якісць праблемы ці турботы;
І гэта вашаю работай
Было таксама па тым часе.
А на настаўніцікі папасе -
Ані кватэр, ні нейкіх льготаў.
Вас, помніцца, амаль з ахвотай
Вяскоўкі бралі на кватэру.

КАРЧАВАТКА

Аповед азірання

Сняданкі, полуцні, вячэры
Гатуючы - "са сталаваннем"
Мела назоў кватараўванне.
Ахвотна бралі, бо хоць нейкую
Жанчыні мелі ўсё ж капею.
Настаўнікі ж жылі гадамі
Па чужых хатах, покуль самі
Ўзбіваліся на дом уласны...
Ды розум мелі яны ясны,
Рублём не мералі набыткі,
Дый не былі рублі ў збытку;
Рамантыкі-ідеалісты,
Іх помысл - высокі чысты,
А клопат - найвысакародны:
Сяяць мудрае і добре!
А значыць - вечнае. Пісалі
Святыні ведаў на скрыжалях
Дзіцячых душ, прытым заўсёды
На мове роднага народа.
Рэжым адзінай мовы ў школе
Абавязковы быў. Суволіць
Нікуму тут не выпадала,
І мова родная гучала
На ўроках і на перапынках,
На працы і на адпачынку.
Настаўнікі на роднай мове
Вялі ўсе гутаркі размовы,
Не на "трасянцы" - на культурнай,
На правільнай, літаратурнай, -
Ў мове яны не пасавалі,
Ва ўсім нам прыклад падавалі,
Лічылася што сакрэмантам,
Адзнакаю інтэлігента.
Узор яго ѿ жывым абліччы -
Антонаў сын Ўладзімір Рыбчык,
Дырэктар школы і выкладчык
Навукі строгай - "матэмэтык",
Як мы казалі. У ягоным
З прыемным тэмбрам барытоне
Акрас свой слова набывала
І так высока узлягала,
Што прости доказ тварэмы
Гучай старонкаю паэмы...
Няма цяпер такіх "мамэнтаў",
Няма ѿтакіх інтэлігентай
Сярод настаўнікаў, ці мала, -
Пара інакшай настала.
Пара здабычыкай і хватай,
І накапіцельства ды спратай,
Пара урвіцеляў, праныраў,
Ахвочых абабраць да дзіраў
Любога, а найперш галоту.
Пара, калі ўжо не работай
Ў цане, а толькі адно гроши -
З далярам ты паўсюль хароши.
Пара падманічыкай ды хлусаў,
Фальшыцай, цынікай ды гнусу
Любога іншага парадку, -
І пажываюць анігадкі.
Пара багатых ды заможных,
Разважлівых ды асцярожных,
Пара разумнікаў хітрушых
І - прыцьмы бедных ды трывушчых.
Сярод настаўнікаў карціна
Прыблізна тая ж, і ѿ паміне
Няма быльых ідзялістай,
Альбо зусім няма - звяліся.
Павымерлі, бы дыназаўры.
Адно сныны рабіні Йзаўры
Ды абыціхайціяў няволі
Пераважаюць сёння ў школе.
І ѿ гэтым наш трагізм найбольшы:
У зруസіфіканай школцы
Каго нам выгадаюць заўтра?

Унукаў той жа ўсё Ізаўры.

Суворавы ды муряўёвы
Шчэ пачалі здзяйсненне змовы,
Каб рускай школай ды царквою
Наш лід дavesci да забою:
Каб мы на спадчыну забылі,
Каб мову страгілі-згубілі,
Каб карані свае пасеклі,
Каб самі ад сібе мы збеглі.
Каб наша карта была біта,
Найперш вырэзвалі эліту.
Рэжым рэжыму ўшоу на змену,
А нас вырэзвалі нязменна:

І праз гады пранёс павагу
Да творцаў самых розных рангаў:
За тое ўжо, што служаць слову,
Бароняць гэтым нашу мову.
І радыё тады служыла
І гэтым самым бараніла,
У масы несла слова наша,
І тое, што талерка кажа,
Збуджала хваліё мегагерцы
Ў мільёнах беларускіх сэрцаў.
Пазней і "тэлік" паявіўся,
Любімцам з ходу ён зрабіўся
У хатах нашых і кватэрах;
Сёй-той ахвяраваць вячэрай
Мог дзеля нейкай перадачы
(Задоўга да багатых плачу).
Калісі тэле мела гонар,
Бо быў нацыянальны корань,
Бо беларускім было тэле -
Здаровы дух ў здаровым целе.

XV

У хаце ѿ нас каля люстэрка
Вісела чорная талерка
Радынная. Пад ёю мама
Сядзець любіла на канапе.
Не так сабе: вязала, шыла.
Ці нешта іншае рабіла,
І з радыё адначасова
Лавіла вухам кожна слова.
Усё любіла слухаць мама,
Якая б ні была праграма:
Апавяданні, вершы, казкі,
Канцэрты, нарысы і вязкі
Навін. Ды самым лоўкім
Лічыла жанр інсцэніроўкі.
Магла забыцца й на работу,
Адкласіці нейкую турботу,
Заслухаўшысь неспадзявана
Аповесцю інсцэнаванай.
Талерка ѿ хаце гаманіла,
Было то міла ці няміла,
Цалоткі дзень, аж да паўночы,
Стары й малы, мы з ёю вочы
Заплюшчвалі і адкрывалі -
Лягалі з ёю і ўставалі.
Была сям'скі нашай членам
Жывым, разумным, незаменным;
І калі раптам замаўкала,
Чагосьці ўсім нам не хапала,
Прысутнасць ўжо не замінала,
А вось адсұтнасць - прыгнітала.
Таму, напэўна, што талерка
Была спрэс беларускай "дзёўкай",
Хоць, так бы мовіць, ѹ языкаты,
Але - цнатліва і багата,
К таму ж разумная і густам
Адорана; зусім не пуста
У галаве ѿ ёе; у хаты
Шляхцянкай гжэчнай зухаватай
Прыходзіла, не парабчанкай;
Ці то работа, ці гулянка -
Давала ўзор яна высокі,
А не стаяла руки ѿ бокі.
Талерка-радыё акраскай
Жыцця была. Я з ёй сам-насам
Правёў таксама шмат гадзінаў,
Шчымліва-любасных хвілінаў,
Калі "глытак" апавяданні,
Легенды, былі і паданні,
І казкі, і, вядома ж, вершы.
Паэтаў слухаў я замершы:
Гэта ж яны ѿ час вечаровы
Ці ранішні па хвалях словаў
Шлюць не камусь - мне менавіта.
Я бачыў нат, як самавіта
Яны ідуць да мікрофона,
Каб мне, нібы па тэлефоне,
Чытаць свой верш; а больш нікому.
Я тут адзін, адзін я дома!
Тады й набраўся піётэту
Да нашых слáўных я паэтаў

Паводзін лад і нашу веру,
Пра ўсё, чым мы адметны ѿ свеце,
Якіх бацькоў, чые мы дзеці.
Тэлепяўцы ані цытаты,
Ані асоб, ані там даты,
Што зсюль, ад нас, з нашае хаты,
Што намі за вякі прыдбата, --
Не ўспомняць і не прыгадаюць,
Усім гэтым проста пагарджаюць.

І так ад ранку да цымнечы
Штодня каторы год. Дарчы,
Мы ўжо стражаем "Наше утро",
Не раніцу, ўжо гэтак шустра
І час наш "Времечком" называны,
З Масквы што куплена-прадана,
Дзе салаўі два й салаўіха
Так заліваюцца ѿ ўжо ліха.
Дамогся разум вертыкальны:
Час сапраўды каланіяльны!

Найгорка, што прыблудам жорсткім
Тутэйшы лёкай служыць порстка:

Не толькі ім ва ўсім спрыяе,
Але яшчэ й апераджае
У тым, каб збрыдзіць ѿсё і згнісці
Датычнае да Беларусі.

Найперш, вядома, яе мову -
Душы народнай грунт, аснову.

Без чага - хай нікто не хлусціц -
Няма ѿ будзе беларуса!

Падспудна разумеюць, гады,
Няма на свеце большай здрады,

Чым здрада мове бацькі й маці.

Пазбаў ты мовы - і з дзіцяці
Гадуй хоць д'ябла, хоць анёла -

Душы ягонай ніва гола,
Любое семя сей - пацэліш:

Узыдзе тое, што пасееш.

Я сто разоў паслаць гатовы

Праклён знішчэнцам нашай мовы.

Каб гэтак вы сваю шукалі,

Як мы, у поцемках блукалі;

Каб гэтак вы дзяцей гукалі,

Як мы сваіх не пазнавалі;

Каб гэтак бы і ваны ўнукі
Дзядоў не ўлоўлівалі згукі...

Aх, успаміны, успаміны!

І вы вяртаеце ѿ часыны

Цяпершчыны. На жаль, вяртанне,

Нібы нязбытнае жаданне,

Прыносіць засмучэнне й горыч:

Жыццё не лепшым чынам творыць.

Было адно - цяпер другое,

Ды куды горшае і злое.

А хто жыццё самое творыць?

Ды гома сапіенс. Усякі:

Благі і добры, і ніякі.

Калі ѿ народа падупалы

Ягоны дух, калі абкрапі

Яго душу, ѿ ўжой і мовы

Ужо няма, што за высновы

Зрабіць тут можна з занядбайлы?

Так, пачалося ѿсё з Ягайлы...

XVI

Не, лепш вярнуцца ѿ час той мілы,

Дзе быў ѿсё ж амаль шчаслівы,

У час дзяцінства запаветны!

І ѿ родны кут свой запаведны!

Сярод усёх дзіцячых розных

Улетку і зімой марознай

Ў мяне - няма ѿ тым сакрэту -

Былі часопіс і газета.

Чакаў іх з Мінска з нецярпеннем.

Я разам з імі летуценіў,

Ў далёкія лятаў краіны,

Юрый Несцярэнка: з любоўю да малой радзімы

На гэтым тыдні з вялікім поспехам прыйшла першая ў сталіцы презентация кнігі ветэрана беларускага рок-руху, кіраўніка гуртоў White Night Blues і Nestary Band, пісменніка і краязнайцы Юрыя Несцярэнкі "Маё мястэчка ў часе і прасторы". Гэтае выданне музыканта прасвечана гісторыі і сённяшнім дню малой радзімы Юрыя - мястечку Бялынічы, што ў Магілёўскай вобласці.

Было прыемна бачыць, як гасцявую залу адноўленага Музея Максіма Багдановіча запаўняюць прыхільнікі музычнай творчасці Ю. Несцярэнкі, калегі па літаратурным цэху, выдаўцы, знаёмыя і землякі - выхадцы з Бялынічу і замлі Магілёўскай...

Вядоўца імпрэзы - прэс-сакратар Саюза беларускіх пісьменнікаў Вікторыя Трэнас запрасіла да мікрофона выдаўца кнігі "Маё мястечка ў часе і прасторы" Змітра Коласа, які падзяліўся з прасутнымі ўражаннямі ад прачытаннага. Спадар Колас заўважыў, што чытача гэтага краязнайчага выдання чакае шмат адкрыццяў, невядомых фактаў, а саму книгу чытаць будзе цікава, а часам і забаўна.

Каб не ператвараць презентацию ў афіцыёз, Юрый Несцярэнка прапанаваў распачаць яе на музычна-пазытычнай ноце. Гэтай нотай стала вядомае блузавае прысвечанне музыканта Бялынічам - "Блюзам белай ночы" (адчуваецца семантыка назывы Бялынічу - А.М.). Пасля гарачых вітальных аплодысменту, музыкант выкананы яшчэ адну кам-

Юрый Несцярэнка распавядае пра напісанне кнігі

пазіцыю на верш свайго земляка, паэта В. Казакевіча "Ганс і Грэта".

Па праграме презентацыі, свайго калегу павінен быў падтрымць вядомы беларускі бард Зміцер Бартосік, але той, як і належыць звышпапулярнаму выкананцу, спазняўся. Тому Зміцер, на правах гаспадара презентацыі, папрасіў запойніць праграму ў праграме аднаго з ветэранаў айчыннага бардаўскага руху Э. Акуліна.

Эдуард без ваганняў і лішніх слоў адгукнуўся на прапанавуну Юрыя і ў сваім шчырым і эмансіяналным стылі выканану кампазіцыю "Белае паліто", якую прысвяціў сваёй жонцы і ўсім смелым жанчынам. Як заўсёды, слухачы горача віталі Эдуарда і чакалі працягту яго выступу. Але нечакана ў зале з'явіўся Зміцер Бартосік і праграма канцэрту мусіла працягвацца ў запланаваным фармаце.

Зміцер распачаў свой сэт успамінамі пра яго з Юры-

ем побыт у Бялынічах і сустэрніцах там з не так даўно адбыўшымі ад нас Народным патэтам Беларусі Нілам Сымонавічам Гілевічам. Юрий дадаў іншыя акаличнасці гэтай сустэрніцы, зазначыўшы тое, што гэты візіт Народнага паэта застаўся адным з самых светлых успамінаў яго жыцця.

Бартосік жа ад рефлексіі звярнуўся да спраў выкананнічых. Спачатку ён прапанаваў прысутнім паслушаць тое, як гучыць у перакладах Р. Бардуліна на беларускую мову частка творчасці расейскага выканануцца А. Вярцінскага - песня "Ціхенка хакаць".

На замову Юрыя Несцярэнкі і да яшчэ большага задавальнення слухачоў, Зміцер цудоўна, з гумарам выкананы свае гіты мінульх гадоў - сатырычную "Баладу пра арганічны ўтнаенні" і спробу тагачаснага палітычнага футурызму - кампазіцыю "Калі мы станемся глыбокімі дзядамі".

Пасля музычнай інтранадуццы Юрыя Несцярэнка распавёў пра тое, як стваралася гэтае краязнайчое выданне. У прыватнасці ён зазначыў:

- Так атрымалася, што книга "Маё мястэчка ў часе і прасторы" не стваралася як нейкое мастацкае выданне. Гэта збор краязнайчых артыкулаў, матэрыялаў, архіўных дакументаў і мап. Артыкулы былі

створаны для "Краязнайчай газеты", для абласцнай і раённай прэсы. За дзесяць гадоў, колькі я гэтым займаюся, назіралася іх пэўная колькасць. Гэтыя артыкулы былі па-новаму пераглядзаны, адредагаваны, дадзены новыя звесткі. Пасля на аснове гэтых артыкулаў былі зраблены раздзелы зборнага выдання. Першапачаткова іх было болей, але частка адсеялася і засталася тое, што ўмацоўвалася першапачатковую канцепцыю новай кнігі - адлюстраваць не толькі гістарычныя падзеі, з'явы, якія звязаны з Бялынічамі, але і прывязаць іх да тых мясцін Бялынічыны, якія ў памяці народнай знаходзяцца, так бы мовіць, па-за часам. Яны былі тут і тысячу гадоў, і пяцьсот гадоў таму... І сёння гэтыя мясціны выклікаюць непадобную цікавасць наших жыхароў. Маю на ўвазе курган, з якога начаўся Бялынічы, унікальная мясцовасць крыжы, вядомыя мясцовасці Пяскі з заляжамі будаўнічых матэрыялаў, якія выкарыстоўваліся для пабудовы старых будынкаў у Бялынічах, Глінішчы, адкуль пачыналася наше ганчарнае рамяство і іншыя.

Вельмі важна, на мой погляд, адкрываць чытачам не толькі факты, але і заінтарысіц іх старажытнымі легендамі, якімі поўніца наш край. Гэта роўбіць кнігу прыцягальнай для моладзі, якой я жадаю новых гістарычных пошукаў і адкрыццяў. Мне пашэнціла: я пазнаёміўся з закладным спісам князёў Сапегаў з тагачаснымі назвамі ўсіх вуліц і межамі Бялынічу, а таксама з мапай горада XVIII стагоддзя, якая заходзіла ў адным з архіваў Санкт-Пецярбурга. Дарэчы, сёння на гэту прэзентацыю мае землякі-краязнайцы прынеслі для знаёмства некалькі аўтэнтычных фотадзімкаў Бялыніч пачатку мінулага стагоддзя!

Пасля музычнай інтранадуццы Юрыя Несцярэнка распавёў пра тое, як стваралася гэтае краязнайчое выданне. У прыватнасці ён зазначыў:

- Так атрымалася, што книга "Маё мястэчка ў часе і прасторы" не стваралася як нейкое мастацкае выданне. Гэта збор краязнайчых артыкулаў, матэрыялаў, архіўных дакументаў і мап. Артыкулы былі

створаны для "Краязнайчай газеты", для абласцнай і раённай прэсы. За дзесяць гадоў, колькі я гэтым займаюся, назіралася іх пэўная колькасць. Гэтыя артыкулы былі па-новаму пераглядзаны, адредагаваны, дадзены новыя звесткі. Пасля на аснове гэтых артыкулаў былі зраблены раздзелы зборнага выдання. Першапачаткова іх было болей, але частка адсеялася і засталася тое, што ўмацоўвалася першапачатковую канцепцыю новай кнігі - адлюстраваць не толькі гістарычныя падзеі, з'явы, якія звязаны з Бялынічамі, але і прывязаць іх да тых мясцін Бялынічыны, якія ў памяці народнай знаходзяцца, так бы мовіць, па-за часам. Яны былі тут і тысячу гадоў, і пяцьсот гадоў таму... І сёння гэтыя мясціны выклікаюць непадобную цікавасць наших жыхароў. Маю на ўвазе курган, з якога начаўся Бялынічы, унікальная мясцовасць крыжы, вядомыя мясцовасці Пяскі з заляжамі будаўнічых матэрыялаў, якія выкарыстоўваліся для пабудовы старых будынкаў у Бялынічах, Глінішчы, адкуль пачыналася наше ганчарнае рамяство і іншыя.

Вельмі важна, на мой погляд, адкрываць чытачам не толькі факты, але і заінтарысіц іх старажытнымі легендамі, якімі поўніца наш край. Гэта роўбіць кнігу прыцягальнай для моладзі, якой я жадаю новых гістарычных пошукаў і адкрыццяў. Мне пашэнціла: я пазнаёміўся з закладным спісам князёў Сапегаў з тагачаснымі назвамі ўсіх вуліц і межамі Бялынічу, а таксама з мапай горада XVIII стагоддзя, якая заходзіла ў адным з архіваў Санкт-Пецярбурга. Дарэчы, сёння на гэту прэзентацыю мае землякі-краязнайцы прынеслі для знаёмства некалькі аўтэнтичных фотадзімкаў Бялыніч пачатку мінулага стагоддзя!

Пасля музычнай інтранадуццы Юрыя Несцярэнка распавёў пра тое, як стваралася гэтае краязнайчое выданне. У прыватнасці ён зазначыў:

- Так атрымалася, што книга "Маё мястэчка ў часе і прасторы" не стваралася як нейкое мастацкае выданне. Гэта збор краязнайчых артыкулаў, матэрыялаў, архіўных дакументаў і мап. Артыкулы былі

Эдуард Акулін заўсёды ў музычным гуморы

Класіка і сатыра падудаднія Зміцера Бартосіку

Сола ад Вольгі

даведнік па гісторыі нашага мястэчка. Яшчэ прыемна тое, што кніга мае адваротную сувязь, знаходзіц водгук у многіх маіх землякоў, які дадаюць новыя звесткі, удакладняюць і абмярковаюць гіпотэзы. Гэта вельмі ўзрушвае і матывуе да новых пошукаў!

Наканчэнне прэзентацыі кнігі вядоўцы запрасілі на сцену вядомую спявачку Вольгу Акуліч, якая адзначылася і шматлікімі дуэтамі з Юрам Несцярэнкам. На гэтай прэзентацыі яны заспявалі разам і паасобку. А гэта былі такія лірычныя творы апошнія гады, як "Мора ўнутры", "Восеніскі мінор", "Лета" і некаторыя іншыя кампазіцыі. А завяршыў прэзентацыю кавер на эвергрині Джона Фогерці і гур-

та Creedence Clearwater Revival "Мару бачыць гэты даждж", які вядомы ў выкананні дуэта Пётра Ялфімаў - Юрия Несцярэнка. У гэтым выпадку Юра някепска спраўляўся сам, паралельна распавядаючы пра свой досвед кантактаў з Джонам Фогерці.

Трэба адзначыць, што кніга Ю. Несцярэнкі мела ў наведвальнікаў прэзентацыі актыўную цікавасць, і частка яе накладу, як і музычныя дыскі Ю. Несцярэнкі, была набыта чытачамі. У прыватных размовах шчыльна ўладальнікі новага выдання парадуноўвалі і прадказвалі ёй лёс класічнага даследвання У. Сыракомлі "Вандроўкі па маіх быльых ваколіцах"...

Анатоль Мяльгуй.

Газета надрукавана ў Лідскай друкарні.
231300, г. Ліда, вул. Ленінская, 23.

Выдавец: Установа інфармації "Выдавецкі дом ТБМ".

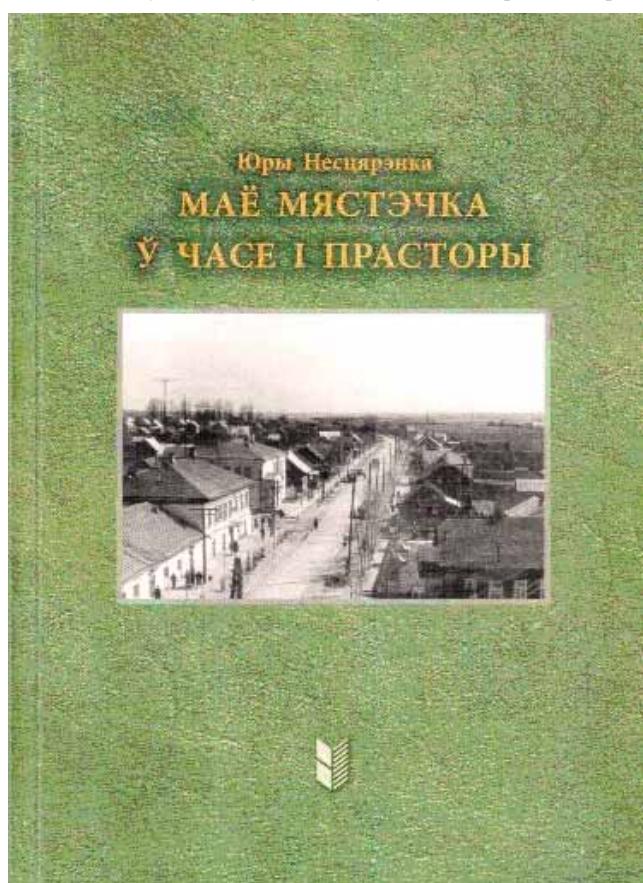
Газета падпісана да друку 11.04.2016 г. у 17.00. Замова № 882.

Аб'ём 2 друкаваныя аркушы. Наклад 2000 асобнікў.

Падпісны індэкс: 63865.

Кошт падпіски: 1 мес.- 9800 руб., 3 мес.- 29400 руб.

Кошт у розницу: па дамоўленасці.

Рэдактар Станіслаў Вацлававіч Суднік

Рэдакцыйная калегія:

Алена Анісім, Юрась Бабіч, Юля Бажок,
Марыя Баравік, Вінцук Вячорка, Аляксей Карпенка,
Эла Оліна, Ігар Пракаповіч, Аляксей Пяткевіч,
Станіслав Суднік, Павел Сцяцко, Алег Трусаў,
Дзяніс Тушынскі, Аляксей Шалахоўскі.
<http://naszaslowa.by/> <http://pawet.net/>
<http://kamunikat.org/> <http://tbt-mova.by/>
<http://nashaslova.mns.by/>

Аўтары цалкам адказныя за падбор

і дакладнасць прыведзенай інфармації.

Рэдакцыя рукапісы не вяртае.

Заснавальнік:
ТБМ імя Францішка Скарыны.
Пасведчанне аб зарэгістрацыі № 908 ад
18 снежня 2009 г. выдадзена Міністэрствам
інфармаціі Рэспублікі Беларусь.
Адрас рэдакцыі:
231293, Лідскі р-н, в. Даўліна.
Адрас для паштовых адпраўленняў:
231282, г. Ліда-2, п/с 7.
E-mail: naszaslowa@tut.by